



Op 20 maart zijn twee infopanelen geplaatst op de ommuring van de kamer-ringoven van De Liesbosch.

Op één paneel wordt inzichtelijk gemaakt hoe dit type oven heeft gewerkt. Het andere paneel betreft de steenfabricage en het principe van de veldovens waarvan er tientallen hebben gestaan langs de Vaartsche Rijn in de loop der eeuwen.

Steen- dakpan- en vloertegelbakkerijen

Al in de middeleeuwen waren in Tolsteeg steen- dakpan- en vloertegelbakkerijen actief. Brandgevaar binnen de stadswallen en de aanwezigheid van geschikte klei waren achterliggende redenen. Deze nijverheid concentreert zich later meer naar het zuiden en westen langs de Vaartse Rijn. De bakkerijen zaten regelmatig in zwaar weer en zouden pas in de tweede helft van de 19^e eeuw weer een opleving beleven. De vraag nam enorm toe vanwege de nieuwe infrastructuur van de spoorwegen, de groei van de bevolking en van de (met name agrarische) welvaart. Nieuwe vestingen en forten werden aangelegd en Utrecht ging steeds meer mensen buiten de wallen huisvesten.

Na de introductie van de stoommachine omstreeks 1865 kreeg deze nijverheid industriële trekken. De mechanisatie kwam tamelijk laat omdat de arbeid zo goedkoop was. Daarna kwamen er een reeks innovaties aan de ovens. Omstreeks 1870 telde men drie- tot vierhonderd werknemers, inclusief vrouwen, jongens en meisjes.

steen- dakpan- en vloertegelbakkerijen

Om indruk te krijgen van de geweldige capaciteit van deze nijverheid/ industrie langs de Vaartse Rijn **alleen al in de 19^e eeuw** noemen we de bedrijfsnamen vanaf de binnenstad. (van noord naar zuid tot de huidige A-12)

01. De Heul, Jutfaseweg: dakpannen.
02. Rotsenburg, Rotsoord: vloertegels en dakpannen (tot 1888).
03. Rotswijk, Rotsoord: baksteen (tot 1820).
04. Zonnebloem 2, Jutfaseweg: vloertegels en dakpannen (vanaf 1861).
05. De 'Nieuwe oven' (Nieuw Raven), Jutfaseweg: baksteen (vanaf 1860).
06. De Oude Keizer, Jutfaseweg: vloertegels en dakpannen (vanaf 1878).
07. Rhijn en Veldzicht, Hoograven: baksteen (per 1867 ook dakpannen).
08. Westraven, Jutfaseweg: vloertegels en dakpannen (tot 1877)
09. Jacatra, Jutfaseweg: baksteen (vanaf 1845).
10. De Nijverheid, Jutfaseweg: vloertegels en dakpannen (vanaf 1836).
11. Rhijnhoven, Hoograven: baksteen, dakpannen en vuurvaste stenen.
12. Ruimzicht, Hoograven: baksteen.
13. Oog in 't zeil, Hoograven: dakpannen (vanaf 1876).
14. Liesbosch, Laagraven: baksteen.
15. Zonnebloem 1: Jutfaseweg: baksteen (vanaf 1846)

(In de 19^e eeuw werd de Jutfaseweg: Straatweg naar Vreeswijk genoemd). (Zonnebloem 1 bevond zich naast zwembad De Liesbosch).

**Nieuw project van de
Stichting Historische
Kring Tolsteeg-Hoograven
in samenwerking met de
Gemeente Utrecht**
www.hkth.nl

In 1886 namen de gebroeders Van Arkel het bedrijf 'Rhijn en Veldzicht' over. Deze hield het met de uitbreiding van 'Rhijnhoven' nog vol tot 1965 ondanks alle concurrentie van de uiterst moderne bedrijven aan de grote rivieren.